

KALAPUTXI

TANIA eta MIGUEL
Virginita kioskoaren KATEA EZ DA ETEN

MUTRIKUKO SOKATIRA TALDEA MUNDUKO TXAPELKETAN · ILUNBETARRAK ETA SAN JERONIMO (I)
SATURRARAN ELKARTEA MEMORIA HISTORIKOA · XARKEI · LATINKA RUMENOVAREKIN HIZKETAN

ESTETIKA ONKOLOGIKOAN ESPEZIALISTAK

BEKAIN ETA EZPAINEN MIKROPIGMENTAZIOA,
GORPUTZ ETA AURPEGIKO HIDRATAZIOA

& izan apain

DOMINGO IBAIBARRIAGA, 3 BEHEA - 20830 MUTRIKU - 943 60 42 29 / 608 684 416 - APAIN@APAIN.NET

Igualatorioarekin eta
Osakidetzarekin
lan egiten dugu

Audioprotesista
egunero zentroan
Audiometriak doan

OPTIKA VITORIA

O P T I K A • A U D I F O N O A K

ERRIBERA 16 • 48700 ONDARROA • 946134138 • mvitoria@cnoo.es

Telefonoak

Osasuna

COVID-19 KORONABIRUSA

OSASUN AHOLKURAKO TEL. ... 900 20 30 50

Larrialdiak	943 46 11 11
Anbulatorioa	943 60 43 00
DYA zentrala	943 46 46 22
Mendaroko ospitala	943 03 28 00

Botikak

Lasuen-Elezgarai	943 19 50 26 / 626 61 13 92
Lon Apraiz	943 60 32 50 / 630 05 50 97
Amaia Zalduegi	669 26 22 01
Hiart Burgoa	667 33 88 90
Arantzazu Izpizua (Eibar)	943 20 19 12

Udala, zerbitzuak...

Udaletxea	943 60 32 44
Udaltzaingoa	943 60 70 48 / 679 16 25 00
Gizarte Ongizatea	943 19 50 81
Anai Arte bulegoa	943 60 42 47
Anai Arte taberna	943 60 34 10
Mikel Deuna Zaharren Egoitza	943 60 38 71
Eguneko Zentroa	943 60 38 71
Turismo Bulegoa	943 60 33 78
Bake epategia	943 60 70 49
Kiroldegia	943 60 31 75
Liburutegia	943 60 41 82
Miruaiz pilotalekua	943 60 41 91
Ur Kontsortzioa	943 00 22 22
Zakarrak eta traste zaharrak	943 70 07 99
Posta zerbitzua	943 60 30 44

Irakaskuntza

Goizeko Izarra Ikastola	943 89 91 52
San Miguel Ikastetxea	943 60 31 95
Mutrikuko BHI Institutua	943 89 92 24
Kardala Akuakultura Institutua	943 60 71 37
Udal Euskaltegia	943 60 30 94
Udal Musika Eskola	943 60 37 80
Haurreskola publikoa	943 60 41 19

Garraio zerbitzuak

ANSOLA taxia	638 67 23 83
XABI taxia	656 28 90 26
Lurraldebus	943 41 52 08
Pesa Autobusak	900 12 14 00
BizkaiBus	902 22 22 65
EuskoTren	944 333 333
Loiuko Aireportua	905 50 50 05

Bestelakoak

Parrokia	943 60 39 87
----------------	--------------

ARGAZKI ZAHARRAK

Ai, zenbat aldatu den Mutriku. Argazki zaharrak han-hemen aurkitzen ditudanetan txundituta bezala geratzen naiz haiei begira. Neurea den baina inoiz neure izan ez den herri-zati horretan bizipenak eraiki nahian. Azkena, historia jardunaldien baitan Zabel Kultur Etxean jarri duten erakusketan gertatu zait. Frankismo garaiko Saturrarango argazkiei so, inoiz bizi gabeko Mutriku horretan, inoiz ezagutu gabeko emakumeen kartzela hartan, hainbatetan zapalduetako Saturrarango hondartzaren aztarnen bila aritu naiz. Antzeko sentsazioa izaten dut txikitan modu batera ezagutu eta orain asko aldatuta dauden ingurua-barrekin ere, esaterako, hondartzarekin edo Birjinita ingurua-rekin.

Birjinitak ateak ixten zituela entzun nuenean, adibidez, nostalgia moduko batek harrapatuta, garai bateko irudia ezin burutik kenduta geratu nintzen. Etxolatxoa metro batzuk haratago, antzeko lekuan, baina ezberdin. Zuhaitzak zuzen sartuta inguruetan, adokinak maldan beheara, eta ilarak 25 pezetakoarekin gominolak ordaintzeko, pazientzia handiarekin: bi suge gorri, hiru chupachus, 5 marrubi, lau txikle, pika-pika... Zinea eskubitar eta parkea ezkerretara, bere ate eta guzti; parean zuhaitz hesituta bat eleizaren atezain. Zuri beltzean eta sepia kolorean datozkit fotogramak burura, Iñigo-Beleneneko eskaparateko jaunartzeko argazkiak bailiran. Hazten ikusi gaituzten bi eskaparate zalantzarik gabe, Birjinita eta Iñigo-Belen: NANeko argazkien eboluzioa jarraitu zuten batzuek, goxokien aukeraketarena besteek. Baina biak ala biak oso presente ditut nire haurtzaroko egunetan. Eta, nola ez, zinea: oholtza maldan beheara, butaka gorriak, eta Kaxkax gidari.

Geu aldatzen ari garen neurri berean ari da aldatzen herria ere. Askotan hobera, baina ez beti. Agian horrexegatik harra-patzen naute hainbeste argazki zaharrek, lehengoaren bertute eta miseriak jartzen dituztelako aurrez aurre, eta beti garaiko norbaiten begiradatik. Iñigo Andonegiren objektiboak ere utzi dizkigu azken urteetako zenbait irudi, onak eta txarrak. Agian ikusiko ditugu hemendik urte batzuetara historia jardunaldien baitan Zabel Kultur Etxeko erakusketa-gelan, panel handietan jarrita azalpen eta guzti. Horiek ere txundituko dute norbait, ziur.

POTERO

DENDA.....943603643

OKINDEGIA.943604512

ospakizunak, bazkariak, bataioak, eguneko menua...

SAN JUAN JATETXEA

Mutriku-Deba errepidea, Laranga auzoa

Tel.: 943603167 (jatetxeak)

astelehenetik ostiralera						
DB03 LEKEITIO-DONOSTIA						
Lekaitio	6:15	9:50	12:50	17:50	20:00	
Ondarroa	6:40	10:15	13:15	18:15	20:25	
Mutriku	6:45	10:20	13:20	18:20	20:30	Debaraino (20:40)
Donostia	7:55	11:30	14:30	19:30	---	Unibertsitatetik
DB03 DONOSTIA-LEKEITIO						
Donostia	8:00	11:00	14:30	18:00	20:30	Unibertsitatetik
Mutriku	8:50	11:50	15:25	18:50	21:20	
Lekaitio	9:35	12:35	16:10	19:35	22:05	
DB04 ONDARROA-MALLABIA						
Mutriku	7:15	orduro	20:15	21:25	22:15	22:45
Mendaro	7:50	orduro	20:50	22:05	22:25	22:55
Eibar	8:15	orduro	21:15	22:30	22:45	23:15
Mallabia	8:30	orduro	21:30	22:45	---	---
DB04 MALLABIA-ONDARROA						
Mallabia	6:00	6:45	orduro	20:45	21:25	22:05
Eibar	6:10	7:05	orduro	21:05	21:45	22:15
Mendaro	6:35	7:35	orduro	21:35	22:10	22:30
Mutriku	6:55	7:55	orduro	21:55	22:30	22:40
DB05 MUTRIKU-ZUMAIA						
Mutriku	6:25	9:25	11:25	13:25	16:25	18:25
Deba	6:40	9:40	11:40	13:40	16:40	18:40
Zumaia	7:10	10:10	12:10	14:10	17:10	19:10
DB05 ZUMAIA-MUTRIKU						
Zumaia	8:10	10:10	12:10	15:10	17:10	19:10
Deba	8:40	10:40	12:40	15:40	17:40	19:40
Deba	9:15	11:15	13:15	16:15	18:15	---
Mutriku	9:25	11:25	13:25	16:25	18:25	---
DB06 ONDARROA-SORALUZE						
Mutriku	8:45	10:45	12:45	14:45	17:45	19:45
Mendaro	9:15	11:15	13:15	15:15	18:15	20:15
Soraluze	9:40	11:40	13:40	15:40	18:40	20:40
DB06 SORALUZE-ONDARROA						
Soraluze	7:40	9:40	11:40	13:40	16:40	18:40
Elgoibar	7:45	9:45	11:45	13:45	16:45	18:45
Mendaro	8:00	10:00	12:00	14:00	17:00	19:00
Mutriku	8:20	10:20	12:20	14:20	17:20	19:20

larunbat, igande eta jai-egunak					
DB03 LEKEITIO-DONOSTIA					
Lekaitio	8:00	12:30	17:00	19:00	
Ondarroa	8:25	12:55	17:25	19:25	
Mutriku	8:30	13:00	17:30	19:30	
Donostia	9:40	14:10	18:40	20:40	
DB03 DONOSTIA-LEKEITIO					
Donostia	10:30	14:30	17:00	20:30	21:00
Mutriku	11:20	15:20	17:50	21:20	22:00
Lekaitio	12:05	16:05	18:35	22:05	22:35
DB04 ONDARROA-MALLABIA					
Mutriku	7:15	8:15	orduro	20:15	21:25
Mendaro	7:45	8:45	orduro	20:45	22:05
Eibar	8:10	9:10	orduro	21:10	22:30
Mallabia	8:25	9:25	orduro	21:25	22:45
DB04 MALLABIA-ONDARROA					
Mallabia	---	7:45	orduro	19:45	20:45
Eibar	---	8:00	orduro	20:00	21:00
Mendaro	---	8:35	orduro	20:35	21:35
Mutriku	---	8:55	orduro	20:55	21:55
DB05 MUTRIKU-ZUMAIA					
Mutriku	8:25	10:25	12:25	14:25	16:25
Deba	8:40	10:40	12:40	14:40	16:40
Zumaia	9:10	11:10	13:10	15:10	17:10
DB05 ZUMAIA-MUTRIKU					
Zumaia	9:10	11:10	13:10	15:10	17:10
Deba	9:40	11:40	13:40	15:40	17:40
Deba	10:15	12:15	14:15	16:15	18:15
Mutriku	10:25	12:25	14:25	16:25	18:25
DB06 ONDARROA-SORALUZE					
Mutriku	9:45	11:45	13:45	17:45	19:45
Mendaro	10:20	12:20	14:20	18:20	20:20
Soraluze	10:40	12:40	14:40	18:40	20:40
DB06 SORALUZE-ONDARROA					
Soraluze	8:40	10:40	12:40	16:40	18:40
Elgoibar	8:45	10:45	12:45	16:45	18:45
Mendaro	9:00	11:00	13:00	17:00	19:00
Mutriku	9:20	11:20	13:20	17:20	19:20

Bilbo - DEBA - Donostia				Donostia - DEBA - Bilbo			
	Lehena A-O	Lehena L-I	Azkena egunero		Lehena A-O	Lehena L-I	Azkena egunero
Bilbo		7:00	20:00	Donostia	5:50	7:50	20:50
Eibar	6:14	7:14	21:14	Errekalde	5:59	7:59	20:59
Elgoibar	6:24	7:24	21:24	Orio	6:14	8:14	21:14
Mendaro	6:33	7:33	21:33	Zarautz	6:20	8:20	21:20
DEBA	6:44	7:44	21:44	Zumaia	6:29	8:29	21:29
Zumaia	7:00	8:00	22:00	DEBA	6:43	8:43	21:43
Zarautz	7:08	8:08	22:08	Mendaro	6:52	8:52	21:52
Orio	7:15	8:15	22:15	Elgoibar	7:01	9:01	22:01
Errekalde	7:29	8:29	22:29	Eibar	7:11	9:11	22:11
Donostia	7:38	8:38	22:38	Bilbo	8:20	10:20	23:20

ONDARROA - BILBO			BILBO - ONDARROA		
astelehenetik ostiralera			astelehenetik ostiralera		
	lehena	azkena		lehena	azkena
A3916 Ermuatik	5:40	19:40	A3916 Ermuatik	7:10	22:10
Mutrikutik irten: 6:25, 7:25, 15:25			Mutrikuraino: 14:10, 18:10, 20:10		
A3915 Durangotik	6:10	20:10	A3915 Durangotik	7:40	21:40
Ondarroatik Bilbora zuzenean: 6:30; 7:30			jai egunak		
jai egunak			A3916 Ermuatik	8:10	22:10
A3916 Ermuatik	6:40	20:40	A3915 Durangotik	8:40	21:40
A3915 Durangotik	7:10	20:10			

1970. URTEAN JAIOTAKOEN 50. URTEURRENEKO BAZKARIA

Joan zen urtean ospatu ezin izan genuen bazkaria aurten ospatzekoak gara. Bazkaria antolatzeke ezinbestekoa dugu zenbat lagun izango garen aurrez jakitea. Horregatik, mesedez eskatu nahi dizuegu abenduaren 5a baino lehen izena ematea. Izena emateko zenbaki honetara deitu 646655650 (Juana Mari). Izena eman gabe ezin izango da bazkarira joan.

Animatu, lagun, baita 1970.eko ezagun guztiok eta etorri 50. urteurrena elkarrekin ospatzera. Animo!

Antolatzaileak

Argitaratzailea

Karenka Komunikazio Elkarte
Barrenkale 12, behea
20830 Mutriku
Tel. 635 748 393
e-posta kalaputxi2001@gmail.com
Webgunea: www.kalaputxi.eus
Bloga www.kalaputxi.blogspot.com
Laguntzailea **Mutrikuko Udala**

Kolaboratzaileak

Iñigo Andonegi, Josu Larrañaga,
Inhar Mutiozabal
Tirada **2.200 ale**
Lege Gordailua **SS-787/01**
ISSN **1579-4792**
Inprimategia **EUSKALINPRI**
Banaketa **Kalaputxi**

Kalaputxi Herri-Aldizkarixak
Mutrikuko Udalaren dirulaguntza
jasotzen du:

Mutrikuko Udala

TXAPELKETARA MAILA GORENEAN HELDU GINEN

Soka hartu, eutsi eta gogor tiratu du Munduko Txapelketan **Mutrikuko Sokatira Taldeak**. Estreinakoz talde mistoa eratzeko aukerari ere heldu dio. Bertako gorabeheren berri Javier Urrestik eman digu.

Aurtengoan Getxo izan da Munduko Sokatira Txapelketari harrera egin diona; *Tug of War* izenez ezagunagoa dugu nazioarteko mailan, hain zuzen ere lur gaineko modalitatean. 2021eko irailaren 15etik 19ra ospatu da, eta bertan izan dira mutrikuarrrak. Beraiekin batera hainbat herrialdeetako tiralariak ikusteko aukera paregabea izan dugu. Taldekako txapelketak eta nazioartekoak hartu ditu Getxok munduko sokatiraren hiriburu bihurtuz. Taldekako lehiaketetan Euskal Herriko lau klub aritu dira: Getxo, Gaztedi, Goiherri eta Mutriku. Azken horiek estreinakoz lehia mistoan parte hartu dute, Goiherriko hiru emakumezko lagunduta.

Mutrikuko Sokatira Taldeak ibilbide luzea dauka egina; 1972. urtean lehen aldiz, Mijoa auzoko mutil gazteek taldea eratu eta Espainiako txapelketan parte hartu zuten, hain zuzen ere Mar-kinan, 720 kiloko kategorian. Txapela irabazi eta ibilbideari ekin zioten. Ordutik hona Euskal Herrian zein atzerrian makina bat tiraldi eta txapelketa burutu dute. Hala ere, txapelketa aurreko urduritasunari eta tentsioari aurre egitea ez da lan erreza.

Zer moduz txapelketa aurreko egunak?

Egia esaten badizut, azken hilabetea ondo moldatu gara, aurre-

ko urteetan ez bezala. Ez dugu deskantsurik egin, baina taldekide bakoitzari malgutasun apur bat eman diogu. Abuztuan ez da batere erraza izaten denok batera entrenatzea, bakoitzaren opor egunak baititugu tartean. Beraz, antolaketa egoki bat eramateko bakoitzak bere opor-egunak aurrez eskatu eta hartzeko aukera izan du kanpora joan eta gozatzeko. Hori bai, iraileko entrenamenduak gogor burutu ditugu eta txapelketara puntu-puntuan heldu gara.

Urduritasunik?

Urduritasun handiena pisuan sartzeko momentuan izan genuen. Alegia, 560ko pisuan sartzea aurreikusita genuen, baina horretarako taldekide bakoitzak esfortzu haundia egin du. Hala nola, eta batzuei beste batzuei baino gehiago kostata lortu dugu maila horretan tiratzea.

Zenbat lagunek osatzen duzue taldea?

Denboraldi hasieran izena emanda eta federatuta hamasei lagun geunden taldean, oster, denboraldia aurrera doan heinean, badakizu, lesioak edota bajak izan ditugu; horietatik bi istripu-bajak izan dira. Beraz, denboraldia hamabi lagunek bukatu dugu: hamaika gizonzko eta emakumezko batek.

Emakumeetako bat, Ane, zure alaba, ezta?

Bai, emakume bat. Gehiago ere izan ditugu taldean, eta garai batean emakumezko taldea izan genuen; orain, ordea, orain momentuan bakarra. Eta bai, nire alaba Anek txikitandik ezagutu du etxean sokatiraren eta herri kirolen mundua. Momentuan, beste guztiekin batera entrenatzen du inolako arazorik gabe. Iaz hasi zen, baina, konfinamendua zela eta, etxean entrenatu beharra izan genuen. Hala ere, abuztuan Euskal Herriko txapelketan tiratzeko aukera izan zuen.

Beraz, talde mistoa ateratzeko aukera izan duzue aurten.

Bai, 580 kiloko kategorian taldea ateratzeko aukera izan dugu. Goiherriko taldearekin hitz eginda genuen aurrez, beraien taldeko hiru emakumek gurekin tiratzeko. Tiralariak, nahiz eta gazteak eta hasi berriak izan, pozik hartu zuten gure eskaria, eta gogoz entrenatu zuten. Izan ere, bestela ziurrenik ez zuten tiratzeko aukerarik izango. Beraz, esan bezala, oso pozik hartu zuten gure eskaera. Taldea gogor ibili da, eta gerra pixkat ere eman dugu. Hamaika talde aurkeztu ginen eta Gaztedirekin batera bederatzigarren postuan bukatu genuen puntuetan berdinduta. Kontuan izan Gaztedik talde misto gogorak atera izan dituela, beraz, ez gara gaizki ibili estreinakoa izateko.

Taldeko hiru ordezkari, 23 urte azpikoak, oholtzara igo dira hirugarren postuan...

Bai, hala da. Lau talde aurkeztu ziren maila horretan. Errusiarrak lehen aldiz berri-berri. Gure gazteentzat esperientzia polita izan da. Alde batetik, karamelo goxoa hasi orduko oholtzara igotzea, baina, sokatira hori baino gogorragoa da; urteak daramatzagunok badakigu ez dela hain erreza eutsi eta soka jarraitzea. Nik behintzat mezu hori nahi diet eman.

Taldeko lanak ere bere garrantzia izango du ba.

Taldean egin dugun lanarekin oso pozik gelditu naiz, gerra pixkat eman baitugu. Tiraldietan eutsi diogu, eta kontrakoek ere lanak izan dituzte beraien zelaira gu eramateko. Izerdia bota dugu eta hori egin dugun lanaren seinale ere bada. Beraz, talde bezala maila polita erakutsi dugu. Horrez gain, nazio bezala zortzi taldekidek Euskal Selektzioan tiratzeko aukera izan dute. Urte askoan bakarren batek tiratzeko aukera izan du, baina, zortzik tiratzea poztekoa izan da.

Zer-nolako giroa izan duzue tiralarien artean?

2020an egin behar zen txapelketa izan da, eta zoritxarrez denok dakigu zer dela eta atzeratu zen; ditzosozko pandemia! Ez nuen uste beste herrialdeetako taldeak etorriko zirenik. Kontuan izan orain dela hiru hilabete gorrian ginela, eta bidaiatzeko ez zela momenturik egokiena. Ordea, hamasei naziotatik izena eman zutenean harrituta gelditu nintzen. Esan behar da, baita ere, antolatzaileek, ni neuk ere horretan jardun dut, lan polita egin dutela. Talde bakoitzak bere karpak izan ditu eta eremuak ongi zehaztuta egon dira. Horrez gain, lotarako eta bazkaltzeko lekuak ere aurrez izendatuak izan ditugu taldeak ez zitezen elkartu. Kanpotik etorri direnak behintzat pozik gelditu dira, eta hori ez da gutxi.

Txapelketak bukatu direnez, atseden hartuko al duzue?

Urrian atseden aktiboa egingo dugu taldekide batzuek, urriko txapelketetara apuntatu baikara. Unai Goitik gurdian egingo du lehendabizikoz, eta Ane eta biok txinga eroaten. Beraz, justu-justuan astebetetxo bat hartuko dut atseden, gorputzak ere hala eskatzen baitit; ordea, ondoren berriro ere martxan jarri beharra daukagu.

Entrenatzaileari kasu eginez edo...

Sebastian Gurrutxaga Nuarbeko tiralari ezaguna dugu entrenatzailea. Aste bi aldiz etortzen zaigu, batez ere sokarekin hasten garenean. Fisikoa lantzeko ere prestatzaile bat daukagu, eta hark jartzen dizkigu bakoitzarentzako lanak. Lan horiek bakoitzaren gaitasunetara egokituta daude; indarra eta erresistentzia oinarri izanik. Horrela, norberak hartzen dio neurria norberaren buruari, erabiltzen duen pisua egokituz.

Zer esango zenieke kirol hau ezagutzen ez dutenei edota interesa piztu zaienei?

Munduko Txapelketa hau antolatzea aukera ezin hobea izan da herri mailan sokatiraren zenbait alderdi hobeto ezagutzeko. Baina oraindik eta hobeto ezagutu nahi duenak Saturraranen daukagun lokalera hurbildu eta soka probatzeko aukera izango du, beraz, guzti-guztiak animatuko nituzke.

Bejondeizuela! Eta, heldu soka, eusti eta tira.

ARRIETAKUA JAUREGIA BERRITZEN

Duela lau urte Jose Maria Areilza Mutrikuko Kondeak, Gipuzkoako Foru Aldundiak eta Mutrikuko Udalak hitzarmena sinatu zuten jauregia herritarrei ireki ahal izateko eta udalak bisita gidatuen bere eskaintza turistikoa sartzeko. Hitzarmenean Udalak bere gain hartu zuen etxearen oinarritzko mantenimendua. Hitzarmenaren lehenengo indarraldia amaituta, Kondearen oinordekoekin berritu zen.

Etxeari etorkizunerako egonkortasuna ematearren, familiak teiltatua berritzea erabaki zuen eta lan horiekin batera fatxadaren garbiketa eta hegalen eta balkoien pintaketa egingo da. Gainera, etxe atzeko balkoia ere berritu egingo dute. Langintza horretan, Gipuzkoako Foru Aldundiaren laguntza izango da, babestutako eraikuntza den eta publikoari zabalik dagoen aldetik.

XVI. mendekoa den etxeari teiltatua berrituta, etorkizunean gerta litezkeen arazoak saihestuko dira.

UDAZKENEAN ERE, MERKATU TXIKIA

Herriko ekoizleek beren produktuak kalera atera eta mutrikuar guztioi zein bisitatzeko gaituzten guztiei eskaintzeko aukera izateko antolatzen du udal garapen batzordeak merkatu txikia. Sasoiko produktuen eskaintzarekin batera, ekimen bereziak antolatzen dira merkatuari bizigarri bat ematearren. Hala, gazta dastaketa, herriko kontserbak, eskulanen azoka eta antzekoak antolatu izan dira urtean zehar, pandemiak utzi duen artean behintzat. Egoera sanitarioak hobera egin duen neurrian berreskuratzen joan da ohitura eta udan herrian onarpen handikoa den atun-errea Arraun Taldearekin batera antolatu ostean, udazken hasiera honetan oilasko errea antolatu da Lumagorriekin batera, Erdikua baserriko Oier Agirrezabalagaren oilasko haztegiko oilaskoen izterrak erreta. Aurrera begirakoan Merkatu txikia hilean behin antolatzen jarraitzeko asmoa dago, beheko plazan eta moilan, herrian eta herriko ekoizleei erosteko ohitura berreskuratzeke helburuarekin, orain artean antolatutako balorazio egokia egin delako. Udaberetik aurrera, gainera, herria bisitatzera datozen kanpontarrei herriak egiten dien eskaintza garrantzitsua izanik, merkatu txikien antolaketaren maiztasuna berrikusi nahi da, interesgarria izan daitekeela ikusten bada, maizago antolatzeke, bai merkatu txikia bai haren inguruan antolatutako ekitaldiak, atun errea eta, zergatik ez, oilasko errea bertan direla.

Argazkiak: Lea-Artibaialdeko eta Mutrikuko HITZA

RPS 12619

ALAZNE OPTIKA

Jose Mª Altzibar etorbidea 1
Tel. 943 60 31 54 · alazne.optika@gmail.com

MUTRIKUKO TANATORIOA

Iriagirre z/g

Albia
EHORZKETA ZERBITZUAK

Tel.: 646 351 352 - 943 60 47 78
943 20 10 95 (24 ordu)

ARGI BERRIAK TUNELEAN

Herriko alde zaharretik Entzuz aldera joaten den jen-deak maiz erabiltzen duen tunelean betidanik gertatu da arazoa bertako argiteriarekin. Espazio hori jolaserako erabilita, bertako argiak kaltetuak gertatu dira askotan. Beste askotan, besterik gabeko kaltea sortzen dutenek puskatu egin izan dituzte argi horiek. Azkenean, bide hori erabiltzen duten herritarrei kaltea sortu izan zaie espazio hori ilun-ilun utzita, eta konponketa konponketaren atzetik egin beharrrak guztiontzako kalte ekonomikoa ere sortu du. Udalak, sarri ematen den egoera horri konponbidea ematearren, hain hauskorra gertatuko ez den led-sistema instalatu du pasabidean argitasuna beramatu ahal izateko. Ikusiko dugu sistema berriak irauten duen, eta iluntasunaren zaleek guztiontzako pasabide seguru hori halako baten errespetatzen duten. Argiarena konponduta, aspaldian arazoz betetako igogailuari konponbidea ematea eskatu beharko da.

COVID-19ari AGUR ESAN NAHIAN

Uda amaituta, udazkenean sartuak gara. Urte eta erdi berezia bizi izan ondoren, urriaren hasieran alarma egoera bukatutzat eman zuen Urkullu Lehendakariak eta, zenbait neurrik aholku mailan indarrean jarraitzen badu ere, covidari aurre egiteko osasun neurriak bertan behera geratu dira. Urriaren 6an 5 positibo kasu metatu zeuden eta intzidentzia tasa 94,09an zegoen, egoera berdea ematen duen 60ko tasaratantz.

Ekainean egoera berdean abiatu arren, uda ia osoa egoera gorrian igaro dugu, eta irailean sartuta egoera hobetzen joan da horian sartu eta berderantz abiatuta. Martxa honetan, aurki berdean sartuko gara.

Aurretik ere egoera okerren ostean egoera hobeetara pasatu izan gara, baina ondoren egoera txarrera itzuli ere bai. Oraingo honetan, aldiz, osasun agintariekin konfidantza osoa dute ez garelako pasatuko egoera okerrera. Aurreko "olatuen" ostean ez bezala, oraingoan populazioaren zatirik handiena txertoa hartuta dago eta zirkunstantzia horri berebiziko garrantzia ematen diote konfidantza hori justifikatzean.

Inguruabar horretan hasi da udazkena eta negua ere ildo horretatik etorriko dela dirudi. Han-hemen hasiak dira negurako hainbat ekitaldi iragartzen, eta gurean ere seguru animatuko garelako gutxika-gutxika lehengo moduetara eta erritmoetara.

Pandemia garaian hartutako ohitura txarrak zuzentzeko ere eskatzen dute gauean atsedean hartu ezinean dabilzan batzuek ere, izan ere, gauetan parranda egiten dutenek hartzen dituzten eremuetan bizi diren bizilagunak kexati agertu dira sortzen diren zarategatik eta zikinkeriarengatik.

Ea ba, pandemian hain ezagun egin zen esamoldeari baliola ematen diogun: Zaindu dezagun elkar!

IRAILA

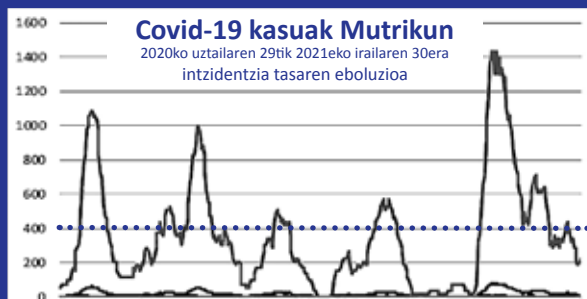
31 positibo

IRAILA		1	2	3	4	5
31 positibo		1	0	0	0	0
		34	29	26	21	16
		639,82	545,73	489,27	395,18	301,09
6	7	8	9	10	11	12
3	1	4	0	0	3	0
17	15	19	18	16	18	15
319,91	282,27	357,55	338,73	301,09	338,73	282,27
13	14	15	16	17	18	19
4	1	1	1	1	3	1
18	17	17	18	19	22	23
338,73	319,91	319,91	338,73	357,55	414,00	432,82
20	21	22	23	24	25	26
0	2	0	1	0	0	0
20	21	17	18	18	15	15
376,36	395,18	319,91	338,73	338,73	282,27	282,27
27	28	29	30			
0	0	2	2	> kasuak egunean		
11	10	11	12	> kasuak aurreko 14 egunetan		
207,00	188,18	207,00	225,82	> inditzentzia tasa <60: berrie, 61-200: hori		

> kasuak egunean

> kasuak aurreko 14 egunetan

> intzidentzia tasa
<60: berde 61-299: hori
300-399: laranja 400+: gorri

ARRIETA
AUTOZERBITZUA

J.M. Altzibar etorbidea · 943 60 31 01

ERAIKUNTZAK
OLATZ, S.L.

Igeltseritza orokorrean, Txalet, Erreforma...

Tel. 943 60 44 10 / 670 41 42 23 - 24

Olatz Auzoa, Urrestieta Baserria - 20830 Mutriku (Gipuzkoa)

KZgunea BERRIRO ERE ZABALIK

Zabiel kultur etxean, Liburutegian bertan dago Mutrikuko KZgunea. Pandemian bizi izandako murrizketen ondoren, normaltasunera itzuli da informatikaren txoko hau. Egunero dago erabilgarri, udal liburutegiaren ordutegiaren barruan, astelehenetik ostiralera 10:00–13.00 eta 17:00–20.00.

KZgunea ematen dituen zerbitzuen inguruan, nabigatu besterik nahi ez duenak hitzordurik ez du hartu beharko. Aldiz, beste zerbitzuetakoren bat nahi duenak hitzordua hartu beharko du, online <https://www.kzgunea.eus/eu/hasiera> helbidean edo 945 062 555 telefonoan.

KZguneako zerbitzuen katalogoa www.KZgunea.eus helbidean kontsulta daiteke, eta mahai gaineko ordenadorean edota gailu mugikorretan trebatzeko aukera ederra da komunikazio, sare sozial, enplegu-bilaketa, segurtasun, e-administrazio, programazio edota aisiaren eta entretenimenduaren alorretan.

DEBAKO ZUBIRAINOKO PASABIDEA AMAITUTA

Mutriku eta Ondarbeltz lotzen dituen paseabidea egin zuen Gipuzkoako Foru Aldundiak errepidea berritzearekin batera. Harrez gero, hamaika izan dira bide horretaz gozatu ahal izan duten mutrikuarrak, debarrak eta bisitariak. Alabaina, Ondarbeltzetik Debako zubirainoko bidea errepidetik egin behar izaten zen, ibilgailuekin eta txirrindulariekin arrisku handia hartuta partekatuz espazioa. Irailaren bukaeran Ondarbeltzetik Debako zubiranzko pasabide berria inauguratu zen, Ondarbeltzeko frontoiaren eta Reiner fabrika izandakoaren atzealdetik, ibaiaren kontra. Errepideraino helduta, semaforo berriko zebrabidea zeharkatu eta espaloitik beste semafororaino, berriz ere beste aldera zeharkatu eta zubira iristeko espaloia hartu. Uste orokorra da bigarren semaforoa eta bide gurutzaketa egin gabe pasarela bat egin zitekeela ibaiaren gainean, baina Ur Agentziak ez du halakorik baimendu.

UDAZKENEKO BONU-KANPAINA ABIAN

Pandemiak herriko merkataritzan eta ostalaritzan eragin zuen kaltea arintzeko helburuarekin, 2020 urtean Udalak *Loratu Mutriku* bonu-kanpaina jarri zuen martxan herritarrok herrian kontsumitzea sustatzeko. 2021 urtean ere, ikusirik pandemiaren ondorioak denboran luzatzen zihoazela, udaberriko bonu kanpaina antolatu zuen, *Loratu Mutriku II* eta udazkenerako hirugarren bat aurreikusituz, *Loratu Mutriku III*. Bonu-kanpaina hauen bitartez, gainera, herritarrei herrian bertan erosteagatik onura ekonomiko bat sortu nahi izan zaie. Hala, herritarrek berrogeita hamar euroko balioko bonu-sorta eskuratu ahal izan dute hogeita hamabost euro ordainduta. Bonuak herrian kanpainen parte hartzeko izena eman duten establezimenduetan trukatu ahal izango dituzte azaroaren 13ra artean. Ea ba bonu-kanpainatik kanpo ere herrian kontsumitzeko ohiturari eusten zaion!

APALLU
ITURGINTZA

Telf.: 600 316 381 - 943 02 98 61
San Agustín, 3 - Mutriku

apallu@apallu.es

www.apallu.es

Gizonezkoen
ileapaindegia

IMOTZ

Erdikokale, 34 - behea MUTRIKU Tel.: 943 60 41 62

XARKEIren marmarketa

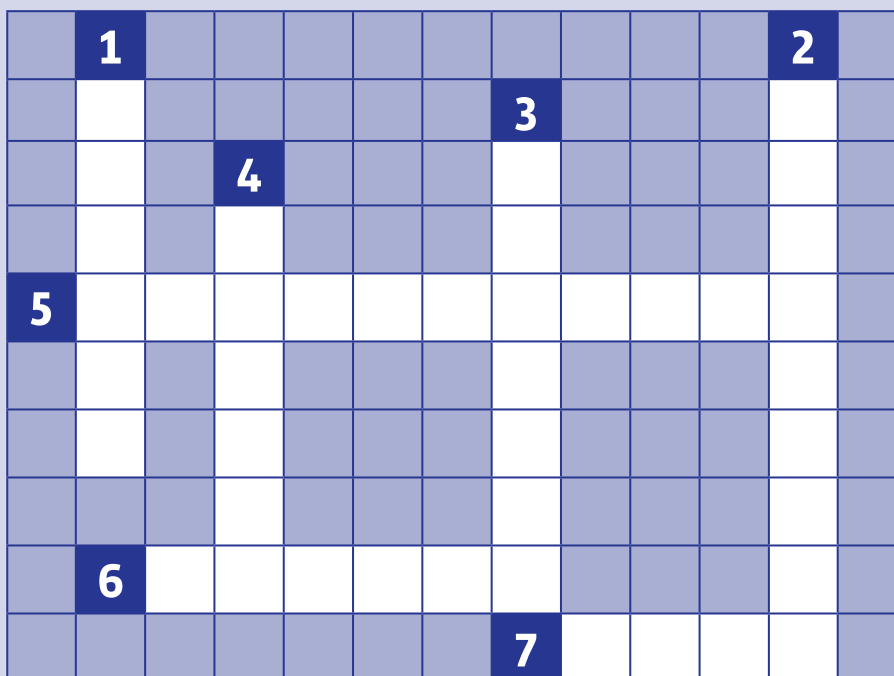
esaera zaharrekin jolasean

1 A ze pareta,	a txerria hiltzeko eguna.
2 Amen,	b hankak ibili behar.
3 Arrats gorri,	d zu hor eta ni hemen.
4 Bat eman,	e goiz euri.
5 Bostak eta iluna,	f karakola eta barea!
6 Bururik ez duenak,	g eta bi hartu.

Erantzunak: **q-9 e-5 8-7 3-6 p-2 j-1**

gurutzegrama

- 1** Mutrikun lagunari deitzeko modua.
Hi, ...!
- 2** Gabonetan jateko ohitura dugu, eta ez da turroia. Euria egin ostean jasotzen dira gehien.
- 3** Hankarekin baloiari edo harriari jotzen diogu.
- 4** Mutrikun, jolastu.
- 5** Mutrikun tximeletari hala esaten diogu.
- 6** Gure artean arrain ezaguna, ikusgarria eta kolore askotakoa.
- 7** Mutrikun baleari hala esaten diogu.

Erantzunak: **1** Xarkei **2** Marmakulua **3** Ostikua **4** Olagatu **5** Kalaputxixa **6** Durdua **7** Omua

SUBELTZ

eguneko menuak, otartekoak...

Atxitxin kalea 10 · 943 60 44 98 · Mutriku

energia
berriztagarriak
eguzki-energia
biomasa
geotermia

IZARRA

Iturgintza
berogintza
gasa
aire egokitua

MUTRIKU 943 603236
MARKINA-XEMEIN 94 6169759
BAIMENDUTAKO INSTALATZAILEA 660 485 802

Virginita kioskoan... **Katea ez da eten**

Ekainean egin zien elkarrizketa Kalaputxik Maite eta Virginia Beitiari kioskoaren itxiera zela eta. Inork gutxi- genekien lau hilabete beranduago besteren batek lekukoa hartuko ziela. Miguel eta Tania izan dira gazte ausart hauek. Pozez gainezka aurkitu ditugu eurekin egon garenean.

Nolatan animatu zarete pausoa ematera?

Virginitaren kioskoa itxita ikusi genuenean arraroa egin zitzaigun, ondoren esan ziguten jubilatutako egin zela eta horregatik itxi zuela. Era berean, jakin genuen kioskoaren jabea Udala zela eta bertara jo genuen galdetzerara. Udaletxean esan ziguten kioskoa enkantera atera zela eta inor ez zela aurkeztu. Epeak itxita egon arren guk gure aldetikoa interesa agertu genuen udaletxean, ea aukerarik izango ote zen berriz enkantera ateratzeko. Hala egin zen eta gure proposamena izan zen aurkeztutako bakarra. Ez dakit jendeak jakin duen ala ez... arraroa egiten zai- gu beste inor ez aurkeztea.

Emandako pausoak zeintzuk izan dira...

Proiektu bat aurkeztu behar izan dugu; ordutegia, funtzionamendua, zerbitzua zehaztu... Aurkeztutakoa gustatu zitzaion eta argi berdea eman digute.

Ilusioa eta lanerako gogorik ez zaizue falta...

Hortik ondo gabilta. Ume-umetatik ikusi dugu

Virginitaren kioskoa martxan eta izugarritzko tristura eta hutsunea sentitu genuen itxita ikusi genuenean. Bezero izatetik kudeatzaile izatera pasa gara, ezin dugu sinistu ere!

Biok lanean zabiltzate...

(Miguel) Nik Elgoibarren egiten nuen lana eta utzi egin dut, arriskurik hartzen ez duenak ez du irabazten, beraz.... Kioskoa nire izenean joango da, ni izango naiz kudeatzaile nagusia.

(Tania) Nik nire lanean jarraituko dut eta libre ditudan egunetan eta orduetan kioskoan arituko naiz, hala Miguelek deskantsatuko du.

Aurreko lana baino gogorragoa...

(Miguel) Badakit goiz ibili beharko dudala baina ohituta nago goizean goiz ibiltzen. Bestalde, lana etxe ondoan egiteak asko samurtzen du egoera. Jaiegurik ez izatea... horixe izango da gogorrena baina horretara ere egingo gara.

ASTIGARRAGA ANAIAK, S.L.U

ERAIKETAK

Tel.: 943 60 40 86 / 667 411 938
e-mail: astigarragamutriku@outlook.es

Txurruka Tteak., 28 behea - 20830 Mutriku (Gipuzkoa)

Camping

Galdona

JATETXE ETA ERRETEGIA
Galdona Baserria

eguneko menua
daukagu

Tel. 943 60 35 09 MUTRIKU

Izan zarete Virgirekin...

Egon gara bai Virgirekin eta bai Maiterekin, aholkuez gain banatzaileen zerrendak eta kontaktuak pasatu dizkigute. Lehengo banatzaileekin jarraituko dugu, orain arteko proiektua jarraitzea baita gure asmoa. Ideia berri batzuk ere baditugu buruan bueltaka eta probatuko ditugu, balio badute aurrera, eta hala ez bada beste batekin hasiko gara.

Kioskoan egoteko aukera ere izan dugu, eta ikusi dugu ez dela handia. Virgik berak oso ondo antolatu zeukan eta etekina ateratzen zion zeukan espazioari, gu ere moldatuko gara. Bestalde, esan, izena betikoa izaten jarraituko duela: Virginitaren kioskoa izango da bera ez badago ere.

Irekiera datarik...

Agian Kalaputxi zenbaki honekin batera irekiko dugu... Urriko hilabete honetan nahi dugu izatea.

Oraingoz ez, esan digute datorren urtean izango dugula dirulaguntzak eskatzeko aukera, bai udal mailan bai Lanbidetik. Oraingoz guk geuk jarri behar izan dugu dena, eta ez da txantxetako kontua izan, ez.

Mutrikuarrei zer esan nahi diezue?

Oso animatuta eta ilusio handiz ekingo diogula bide berriari. Aurretik ematen ziren zerbitzu guztiak izango ditugula: Mugi txartela, prentsa, gozokiak, pastelak, pastel-enkargoak, urtebetetzeko zein jaunartzeko gozoki poltsa bereziak... ideia berriak ere martxan jarri nahiko genituzke.

Hau guztia martxan jartzeko ingurukoen laguntza jaso dugu eta oso eskertuta gaude. Orain bezeroak hurbiltzea besterik ez da falta. Espero dugu gure haurtzaroan Virginitak eman zigun guztia orain geuk eman ahal izatea gaurko eta biharko umeei, eta helduei ere bai, noski.

Laguntza ekonomikorik edo izan duzue?

Zortetik onena opa dizue Kalaputxik, bai horixe.

Pol. ANTZOMENDI - Galdona bidea
MUTRIKU ☎ **943 60 31 86**

gorritxuautoak@hotmail.com

LEA-ARTIBAI

Hileta zerbitzuak - Beilatokia

MUTRIKU Tel.: 943 60 41 20

ONDARROA: Arta Bide, 24 - Tel.: 946 830 960

Mug: 659 879 268

Illunbetarrak eta San Jeronimo (I)

Mijua baillararen erdigunetzat hartu geinke San Jeronimo. Kamiño aldameneko baserrixak, plazia eta ermitxia ikusiaz batera, denboran atzera egingo degu, oso atzera. Noizkua ete da Illunbe izeneko etxe ezaguna? Eta, ermitxa partikular horrek zenbat urte ete dakaz?

Mutrikutik Ondarrurako bidian dago San Jeronimo: etxe politxak, ermitatxua eta baserri girua. Apategi, Txikitxo, Mugixa eta Illunbe. Azken etxe horrek antigualekua izateko itxuria dauka. Sarrerako ateburuan, harearrixan landuta, aspaldiko itsasontzixa dauka. Illunbe etxia eta abizena ez da atzo goizekua, ez horixe.

1627ko agiri batek seiñalatzen deu Illunbe arma-etxia zala (*casa de armería*); eta, aspalditxik zakazela armarririk-eta: *“sus escudos, ynsignias y paveses de las conocidas y nobles de la Provincia”*. Erdi Aruan leiñuen arteko burruketan parte hartu ei zean Illunbe etxiak, *“una de las que se oponian y alzaban bando contra algunas casas de parientes maiores de aquella Provincia y contra otras del Señorío de Bizcaya”*.

Hauxe zan etxiaren armarri zaharra: *“un escudo, el campo de oro, y en el una espada tinta de sangre, y un ramal de diez eslabores de cadena de blao que son azules ganados en la batalla de Ubeda”*. Jaenen dago Ubeda eta guda edo batailla haura 1212ko garagarillaren 16xan izan zan. Erreñu kristauek musulmanen aurka egin zeuen orduan, baitxa irabazi ere.

Aurrerago, 1491. urtian, Illunbe etxeko Pedro de Ylumbek Fernando eta Isabel errege-erregiñ katolikuen alde egin zean burruka, *“en la Fundacion del lugar de Santa Fee”* (Granada). Eta hurrengo urtian, 1492xan, Granadako konkistan parte hartu zean. Haren ondoren, Pedrok eskaera jakin bat egin zixuen errege-erregiñari: *“suplicó a sus Altezas le hiciesen merced de que pudiese añadir en la caveza de el escudo de Armas de su casa de Ylumbé, una faja sable que es negra, y en ella un letrado de letras de oro que diga «Jesusen Fedeagati Yl», que en castellano quiere decir Por la Fee de Jesus morir”*. Gerran erakutsitxako adoria eskertziarren onartu egin zixuen eskakizun haura.

Illunbe zaharra

Gaur egun garbi daukagu zer dan abizena eta zer etxiaren izena, baiña sasoi baten abizen-dantza haundixa egoten zan. Norpera nun bizi zan, etxe haren izena erabiltzen zean abizentzat.

Illunbe arma-etxeko armarria

Konparazio baterako, 1527ko agiri baten “Juan Martinez de Aranaga” izeneko mutrikuarra agertzen zaku bere andriarekin batera, “Teresa de Ylunbe”. 1535eko beste dokumentu baten, berriz, andra-gizonak *Ylunbe* abizenarekin agertzen dira: “Juan Martinez de Ylunbe” eta “Teresa de Ylunbe”. Alabak ere abizen haura zakan: “Maria Juan de Ylunbe”. Famelixa haura Illunbe etxian bizi zan.

Baiña, kontuz!, XVI. gizaldira arte aitxatzen dan Illunbe etxia ez zauan gaur egungua dauan tokixan. Isasti historialarixak (1625) horren berri eman zean: *“En el valle de Mixoa. La casa de Illumbe torre: esta casa depende de la otra antigua de Illumbe, que está en su término á tiro de ballesta, y se reputa por la misma”*.

Itxura danez, Mijua erreken beste aldian egon zan etxe haura, Agerre

baserrirako estartaren eskuñaldian.

1531. urtian gorago aitxatutako Maria Juan de Ylunbe Pedro de Heguia senarrarekin bizi zan Illunbe izeneko etxe hartan, *“casa de Ylunbe”*. Domingo izeneko semia euki zeuen eta 1549. urtian hola agertzen zaku: *“Domingo de Heguia alias de Ylunbe”*. Ezizenez Illunbe, hala esango zixuen-eta.

Bi aldiz ezkondu zan Domingo de Heguia; lehelenguan *Arrietakua* etxeko Mª Joan de la Plazarekin eta bigarrenian Maria Gonzalez de Recavarrenekin. Bigarren horrekin, 1572. urtian, ezkontza-kontratua siñatu zean eskribauaren aurrian. Beste ondasun batzuen artian Illunbe etxiaren jabetza aitxatzen deu Domingok: *“la casa de Ylunbe con sus lagares”*.

1676. urtekua da Illunbezar —*“casa de Ylumbé çar”*— etxiaren azken errenta-kontratua. Margarita de Ylumbé y Eguia jabiak sei urterako eman zixuen errentan Bernabe de Azcarça eta Mari Matheo de Echeverria andra-gizonei. Urteko errentia: 6 anega arto, 2 kapoi eta 6 eguneko lana idi-pariarekin.

XVIII. gizaldi hasierako dokumentaziua irakurritxa jakin degu trumonada edo ujal batek behera bota zuala etxia: *“la casa antigua de Ylumbé en que solamente ay vestigios, por haverse llevado una avenida*

el año 1679”.

Gaur egun, izena baiño ez da geratzen, Illunbezar mendixa edo paraja.

Illunbe berrixa

Domingo de Heguiak ez deu aitxatzen ezkondu baiño urtebete lehenago, 1571n, etxe berrixa egiteko kontratua siñatu zola Markiña aldeko Juan de Arizamorekin. Kokaleku berrixa: *“la cruzijada de Mixoa”*. Gaur egungo etxia da, nahiz eta ordutik hona aldaketa asko euki ditxuan. Harri latza edo hareharrixa erabilli zan etxia egiteko, *“piedra arenisca para la puerta e bentanas y esquinas delanteras”*. Kontratuak neurri zehatzak jasotzen ditxu: *“de largo 24 codos y de ancho 16 (...) 17 codos de alto”*. Horma lodixak, kanabetekuak (*“una bara”*=0,837 cm.). Armarrixa ere eukiko zoon: *“y en la sobre puerta un escudo con su letrero que dice la casa de Eguia”*. Ez daukagu armarriri horren berri.

Etxeko nagusiak *“Eguia Ylunbe”* edo *“Yllunbe Eguia”*, bixetara idazten zoon abizena. Eta etxiak ere, hasieran behintzat, ez zoon euki izen bakarra: *“casa y torre de Eguia”* (1587), *“cassa de Eguia Ylunbe”* (1599); azkenian, berrixari Illunbe esaten hasi ziran eta jatorrizkuari Illunbezar. Azken baten, illunbetarrak jua ziran bertara bizitzera, eta nahiz eta *(H)egui*a abizena euki, gaiñerako mutrikuarrentzat Illunbe zan erreferentziatzko izena.

Illunbe baserriak badaka atentziua ematen doan elementu deigarri bat: ateburuko itsasontzixa. Aditxuen esanetan XVI. gizaldi amaierako naio bat da, 300 edo 400 tonako barkua, hain zuzen ere. Hiru edo lau kubiartakua zan eta bertan 1.200 kupeletik gora eruan zeikezen.

Domingo de Eguiaren testamentua

1599ko maiatzaren 11n Maria González de Recabarren alarguna sartu zan Mutrikuko udaletxian. Haren zain alkatia, Joan Martinez de Amillivia, eta Cristobal de Sugadi eskribau eibartarra. Beste hainbat lagun zoen bertan, izan ere garrantzi handiko momentua zan haura, egun batzuk lehenago hildako senarraren testamentua zabaldu bihar zeuen. Domingo de Eguia Illunbe apirillaren 27xan hil zan. Hil baiño bi egun lehenago egin zoon testamentua (*“testamento çerrado y sellado”*), eta, jakiña, interes haundixa zauan jakiteko zer jasotzen zoon.

Halako baten, kutxillua hartu eta zast zabaldu zeuen zorioneko testamentua *“cortando con un cuchillo el hilo con que estava çerrado”*.

Beste nahi batzuekin batera, jasotzen zoon hildakuan bere gorpua Mutrikuko eleizan lurperatzeko: *“en la sepultura y entierro de la cassa de Eguia Ylunbe donde estan enterrados mi madre y mis antepasados”*.

Illunbe etxeko sepulturan, hain zuzen ere. Mutrikuko eleiziari 6 dukat laga ziozen, herriko ermitxiei hiruna errial, eta, Arantzazuko eleiziari, Ama Guadalupekuari eta Itziarko Amari launa errial. Eta beste horrenbeste Ondarruako eleiza bati: *“a nuestra señora de Goicoa de la villa de Hondarroa quatro reales”*. Zein ete da eleiza hori? Antiguako Ama, segurutik.

Aurrerago, aitxatzeko moduko agindua eman zoon: *“mando que se haga una basilica o hermita con un altar en la cruzijada de Mixoa jurisdicción de esta dicha villa de Motrico delante de mi casa de Eguia Ylunbe”*. Artian ez zauan ermitxaririk Illunbe etxiaren inguruan. Eta, agindu hartan, jaso biharreko ermitxaren izena edo adbokaziua ere eman zoon: *“y sea de la adbocación del bienabenturado San Geronimo y se ponga su ymagen y un cruzifixo y se haga un caliz de marco e medio y su patena y bestimentas casula y manipulos”*. Horretarako dirutzia laga zoon, 100 dukat! Noiz egin bihar zan ere zehaztu zoon: *“se acabe dentro de çinco años despues de mi falleçimiento”*. Bere arimaren alde, eta andriaren arimaren alde, urtero, mezia esateko agindua ere eman zoon, *“cada un año el dia del bienabenturado San Geronimo”*.

Maiorazgua ere sortu zoon: *“quiero y es mi voluntad de hazer vinculo y mayorazgo de los bienes...”*. Bere jabetzak eta andriarenak batu eta, zatitxu gabe, belaunaldiz belaunaldi ondasunak gordetzeko sistema zan haura. Dokumentazian *“el mayorazgo de Illunbe”* izenarekin agertzen da. Sebastian de Eguia semia izendatu zoon oiñordeko edo maiorazgo.

Testamentu horretatik, azken detalle bat ekarri nahi neuke hona: Domingo de Eguia, ohian gaixorik zauala etxeko esklabua ere goguan daka. Bai, ondo irakurri dezue, esklabua zaken Illunbeko andra-gizon dirudunek: *“mando que quando falleçiere Bernardino nuestro esclavo que nos ha servido y sirve bien...”*. Estimua haundixan zakan etxeko esklabua, eta etxekuen sepultura edo hilobixan lurperatzeko agindu zoon: *“...sea enterrado en la dicha nuestra sepultura y se le hagan otras dos honrras e mientas biviase se le haga buen tratamiento”*.

Harrigarrixa egiten zakun arren esklabuak egon ziran Mutrikun, eta Bernardino ez zan izan bakarra. Gizarte-mailla haundiko beste mutrikuar batek ere esklabua euki zoon. Zeiñek ba? Clara de Ybaseta (1562-1638) andriak. Ez zan edozein, Isabel de Lobiano ezagunaren ama zan Clara. *“Catalinica”* izeneko esklabua euki zoon. Eleizako hildakuen liburutetan (1618-11-24) bere izen hutsa agertzen da, abizenik ez: *“Catalinica. Esclava de la Señora doña Clara de Ybaseta”*.

Baiña, noiz egin zeuen illunbetarrek San Jeronimo ermitxia? Datorren hilabeterako utzi biharko degu.

Josu Larrañaga Arrieta

Illunbe baserriko ateburuko itsasontzixa, XVI. gizaldi amaierako naioa.

Saturraran elkarteak memoria historikoa

Gerra Zibilean gertatu eta ezkutuan edota isilpean gelditu diren gertaerak jasotzeko asmoz sortu den elkarteak da **SATURRARAN ELKARTEA, Memoria historikoa**.

Garai hura bizitako pertsonen elkarrizketak egiten hasita daude; garai hura bizitakoei edo, ondorenean beren gurasoengandik jasotakoa kontatu nahi dutenei bereziki. Familia batzuetan transmititu dira, belaunaldiz belaunaldi, Gerra Zibilean edo ondorenean familiakoek edo ingurukoek bizi izandakoak, kasu batzuetan paperak, dokumentuak, argazkiak edo egunkari zatiak gorde dituzte, eta horiek biltzen ere badihardute.

Elkartearen asmoa da Mutrikun Gerra Zibilean gertatutakotik jasotzen duten guztia artxibo bateratuan bildu eta publiko egitea. Beste inork ikertu nahi badu ere, bildutako materiala eskuragarri jarriko dute.

Proiektu honetara hurbildu direnek bazuten Gerra Zibilari buruz gehiago jakiteko irrika: familian gertatutakoak bultzatuta, ondoren datozen seme-alaben galderei erantzun beharrak argia piztuta, edota alde aurretik egindako elkarrizketa bateko arrastoak jarraituz pista berriak aurkituta.

Orain arte egin duten lanaren adibideak aurkeztu dituzte egin berri diren Historia jardunaldietan. Herri kaskoan ibilbide bati jarraituz non-nahi ikus daitezke Gerra Zibilean babesleku izandako lekuak, baita kartzela, polborina, intendentzia, kanpamendua, militarrek egondako etxeak eta alderdi politikoen egoitzak ere.

Herri kaskotik kanpo, baserri eta landa eremuan frenteak edo posizioak egondako guneak arakatu eta gerrako materiala bilatu dute. Erakusketa txikitxo bat egin zuten hitzaldi egunean posizio horietan bilatutako bala, obus zati, gerrikoaren ebilak, medailak eta abarrekin. Dokumentu batzuk eta gutunak ere erakutsi zituzten. Baserrietan bizi izandako bizipenak, heriotzak eta fusilatzeak ere entzuteko aukera izan genuen lekukoak hitzetan...

Urriaren 2an goizeko 9etan atera ziren komentutik Gerra Zibila gogoan ibilbidea egitera. Eta, bertan Langa Haundiko Eusebiok, zuzen-zuzenean, berak bizitako gerra kontatu zuen. Jarraian Urkamendira igo eta frentea egondako lekua ikusi zuten. Gune bakoitzean gertatutakoa kontatuz osatu zuten ibilbidea. Ondoren, Saturraranen elkartu ziren bertan preso egondako emakume eta umeei omenaldia egiteko. Saturraran elkartearen asmoa da urtero Saturraran eguna egitea, urtez urte, kartzelan bizitako pasarteak kontatuz memoria lekutxo bat osatzen joateko. Elkarretaratze bakoitzean, gertaera berriak ezagutzen dituzte eta horrek han gertatu zenaren historia osatzen laguntzen die.

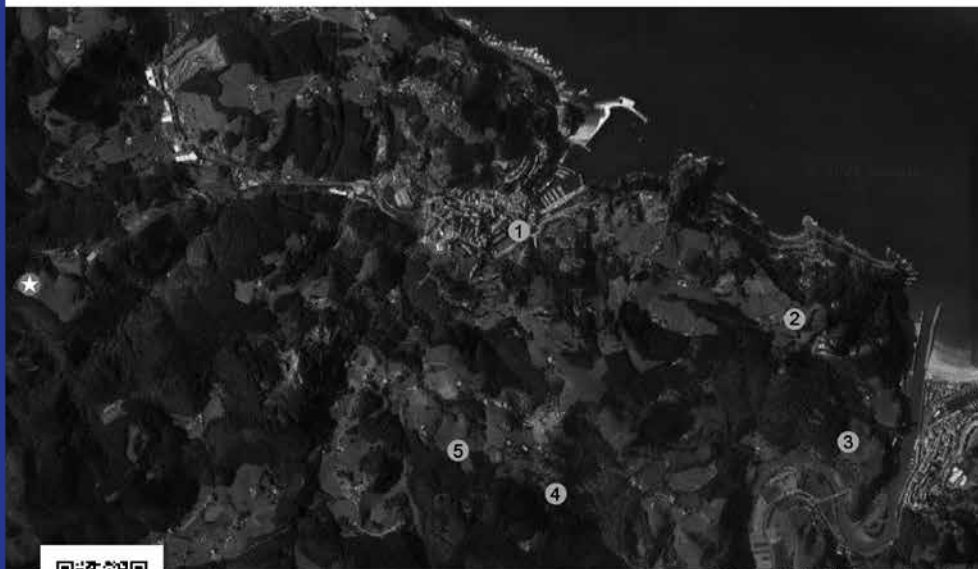
Gerra Zibilaren arrastoak jaso nahi dituzte edozein formatutan. Elkarrizketak egiten dihardute, argazkiak jasotzen dituzte horiek eskaneatu eta berriro jabeari itzultzeko, gutunak, egunkari zatiak, soldadutzako kartilak, edozein dokumentu balio du, norbaitek idatzitako egunkariak... *Gerrako ahotsak* tartean ibilbidea ere prestatu dute, eta hementxe dago ikusgai. <https://gerra.ahotsak.eus/gerrako-ibilbideak/>

Saturraran Elkarteko kideen eskaera hau ere jaso dugu, Kalaputxiren bitartez, zuei helarazteko:

“Orain arte, Gerra Zibilari buruz zekitena kontatu diguten guztiei gure esker ona adierazi nahi diegu Kalaputxiren bidez, memoria historikoa osatzen lagundu dutelako. Beste asko ere egongo dira zer esana eta zer kontatua daukatenak, gu prest gaude kontatu nahi digutena entzuteko eta jasotzeko. Kontaketarik ez baina beste edozein material daukanak bere ekarpena egin nahi badu ongi etorria izango da. Eta nola ez, elkartean parte hartu nahi duenarentzat ateak irekita daude. Gurekin harremanetan jartzeko helbidea hau da: mutrikukogerrazibila@gmail.com”.

MUTRIKUKO LANDA-EREMUKO GERRAKO IBILBIDEA

Map data: ©2021 Google / Badihardugu Euskara Elkarte

1936ko gerra garaian Mutrikuko landa-eremuan izandako gertaera batzuk batu ditugu mapa honetan.

Herrian izan ziren tiroketa, bonbardaketa eta fusilamenduekin lotutako pasadizo batzuk, lekukoek beraiek kontatuta.

Mutrikuko gerra zibilaren memoria jaso eta zabaldu nahian, **Saturrararen Elkarteak** sortutako ibilbidea.

online mapa

Badihardugu
Deba Iherriko Euskara Elkarte

ahotsak.eus
Euskal Herriko hedabideak eredu digitala berritzen

Cipriano Foru Alkandila
Foru Alkandila Foru Alkandila
Foru Alkandila Foru Alkandila
Foru Alkandila Foru Alkandila
Foru Alkandila Foru Alkandila

EUSKO JAURLANITZA
GOBIERNO VASCO

<https://gerra.ahotsak.eus/gerrako-ibilbideak/>

Udalak Kulturartekotasun mahaia eratu zuen pandemiaren aurretik eta azken urtean bere jarduna motelduta egon bada ere, berriz ere martxan hasita dago. Jatorri ezberdinetako herikideak biltzen dira bertan hainbat mutrikuarrekin batera helburu elkarri laguntzea hartuta, lehenago etorritakoek ondoren etorriko direnei asko lagundu ahal dietelako, baita herrian bertan betidanik bizi direnek ere. Kalaputxiren atal berri honetan pixka bat hobeto ezagutu ahal izango ditugu gure herria bizilekutzat hartu zuten mutrikuar berri horiek.

Latinka Rumenova Katsarova

"Mutrikun dago nire etorkizuna"

Noiz eta nola iritsi zinen Mutrikura?

Urrian bertan 11 urte bete dira Mutrikura ailegatu nintzela Bulgariako Satovcha herritik. Gure herriko beste bederatzi familiarekin batera etorri nintzen arrain-kontserba enpresa batera. Hasiera batean lanean ikasi eta gure herrira itzultzea zen asmoa, baina azkenean hementxe geratu ginen, eta, egia esan, ez naiz damu.

Bulgarian zertan egiten zenuen lan?

Jostuna nintzen, josi egiten nuen lantegi batean. Egia esan, edozein lani heldu izan diot betidanik. Ikasi ere, soldadura ikasi nuen. Edozein lanetan hasita ere, bi-hiru egun nahikoak ditut lanari ego-kitu eta lana aurrera ateratzeko.

Gaur egun zer lanetan diharduzu?

Kontserbatan nenbilela ebakuntza egin behar izan zidaten ernia zerbikal batengatik, eta ebakuntzatik ez nintzen ondo irten. Ordutik pisurik hartu ezinik ibiltzen naiz eta kontserbak utzi egin behar izan nituen. Orain lan bila nabil Lanbiden, ea zerbait ateratzen zaidan.

Nola moldatu zinen hasierako egunetan?

Bizimodura azkar egin ginen, baina hizkuntza gertatu zitzaigun gogorrena, izan ere euskararik eta gaztelerarik tutik ere jakin gabe heldu ginen hona. Hasierako egunak baino, hasierako bost urteak egin zitzaizkigun gogorrak. Hala nola lortzen genuen komunikatzea, keinuak egiten eta horrela, baina denborarekin gero eta hobeto moldatzen hasi ginen. Aurretik hemen zeuden lagunak garrantzitsuak izan ziren une haietan.

Alaba gaztetxoarekin etorri zinen, ezta?

Alabak 12 urte zituela etorri ginen. Hura heldu eta berehalakoan hasi zen Samielan, eta horrek eus-

zuen elkartearen ekitaldien berri emateko idatzi helbide honetara:

aldizkaria@kalaputxi.eus

eta hemen argitaratuko ditugu iragartzeko dituzuenak

karaz eta gaztelaraz ikastera eraman zuen. Hura ni baino hobeto moldatu zen, badakizu, gaztetan errazago hartzen dira hizkuntzak.

Sorteria utzi eta herri berri batera heldu...

Gure herria hiru mila eta bostehun bat bizilaguneko herria da, txikia, eta horretan ez genuen alde handirik nabaritu, ez ginen hiriburu batera etorri. Mutriku ere herri txikia da eta bizitzeko eroso. Erraz egin ginen herrira. Gainera, esan behar dut mutrikuarrak beti izan direla atseginak gurekin, erraza izan da herrian bizitzen jartzea.

Zer hartzen duzu faltan gehien?

Lagunak, herriko gaztetako lagunak. Gurasoak hil zitzaizkidan eta anaia daukat han, baina hark bere bizimodua eta bere familia du. Hala ere, oraindik ere badut beraiekin harremana. Gaur egun sare sozialek harremana ez galtzeko aukera ere ematen digute eta horiek baliatzen ditut herriko lagunekin harremanetan jarraitzeko, Facebook adibidez. Gainera, hiru urtean behin edo, Bulgariara joan izan naiz beraiekin elkartu eta harreman hori mantentzera.

Bulgariako zer gorde duzu gogoan?

Ni 1989 urtera arte herrialde komunista batean bizi izan nintzen, eta orduan gauzak ezberdinak ziren. Denontzako lana zegoen eta bizitzeko ez zen horrenbeste diru behar. Gogoan dut ikasle garaian hilabeteen 6 euro ordainduta bizi nintzela erresidentzia batean, egun hiru jatordu eginda eta ohea egunero etxeko andreak eginda. Gaur egun hori ezinezkoa litzateke. Nik neuk orduko oso oroitzapen onak ditut. Berlingo harresia erori ondoren, 1989 urtetik aurrera gauzak asko aldatu ziren gure herrialdean, eta Bulgaria oso gogoan hartzen badut ere, nik gogoratzen ditudan garai eder haiek joan ziren.

Udalak eratu duen kulturartekotasun mahaiko kidea zara...

Udalak herrira kanpotik iritsi garenok bildu gintuen eta mahai baten inguruan elkartu ginen gure esperientziak par-

tektazera. Mahaian mutrikuarrak eta etorri berriak bildu ginen, baina denbora pasa ahala kide gutxiago gaude. Egia esan, nik uste dut interesgarria izan daitekeela mahai hori, elkarren berri izateko bide bat delako. Aurrekoen bizipenak oso baliagarriak izan daitezke hurrengoentzat eta denon artean bizimodua erraztu ahal diogu une zailetan dagoenari. Nik mahai horretan parte hartzera animatuko nuke laguntza eman dezakeela uste duen edonor.

Zer eskatuko zenieke mutrikuarrei kanpotik etorritakoei eskaintzeko?

Nire esperientziatik abiatuta, esan behar dut mutrikuarrak abegikorrek direla. Eta edozein tokitara heltzen den edonorentzat garrantzitsua da herritarrek modu goxoan hartzea. Askotan nahikoa da agur bat, kaixo bat, heldu berria den pertsona gustura sentiarazteko. Hortik aurrera, harremanak alde bikoak direnez, elkarren artean partekatutako ahal izateko bideak eskaintzeko prestutasuna eskaintzea. Denok dugu asko ikasteko elkarrengandik, datozenek daudenengandik eta daudenek datozenengandik.

Etorri zinenean zuk aurkitu zenuen bide bat...

Gaztetatik izan dut gustuko futbola, eta Bulgarian talde batean egiten nuen futbolean. Mutrikura heldu nintzen futbol taldean sartu nintzen eta hor jardun nuen aldi batean. Nire kasuan futbola bide bat izan zen herriko jendearekin harremanetan jartzeko. Eta nik futbola bezala, bakoitzak bere bidea aurkitu behar du, zaletasunetik abituta harremanak garatzeko.

Bulgariara itzuliko zara?

Oporretan edo bisitan bai, zalantzarik gabe, itzuliko naiz, baina bizitzera ez. Alaba ere bertakotuta dago, eta alaba hemen bada, ni hemen egongo naiz. Mutriku herri ona da bizitzeko eta esan dezaket haxe izango dela etorkizuneko nire etxea, nahiz eta loteria tokatzen bazait Kontxa aurrean bigarren etxea erosiko dudan!

• LEA-ARTIBAI ETA MUTRIKUKO •

HITZA egin zaitez **HITZA** kide

Guztion ahotsa plazara

ZORIONAGURRAK ZORION

AIARA

Zorionak! Segi gure bizitzak alaitzen! Asko maitxe zaitxugu. Familixa guztian partez matxo bat, batez ere leran partez.

ANA MARI

Zorionak ama, amona! zure urtebetetze egunean gozatu familia eta lagunekin. Jarraitu beti bezalako alai eta umoretsu, irrintzi eta guzti. Holaixe urte askuan.

MAITE

Zorionak poxpolin! Jarraitu beti bezalako alai. Zure urtebetetzea ospatu dezazula lagunez eta familiaz inguratuta. Matxo handi bat! ama eta zure lehengusina.

JON eta LUKÉN

ZORIONAK!!! JON eta LUKÉN 17 eta 21ean, eta opari ederrena ARG! 3an jaioa

MAIALEN

Zorionak gure etxeko txikixari irribarrez beteriko 2 urte betezean!! Muxu handi bat bereziki Markel eta Oierren partez!

BEGOÑA

Zorionak amami! Beste urte askuan jarraituko degu zure urtebetetziak ospatzen.

IDOIA

Zorionak ama, gure etxeko larrosa gero eta ederragoa! Bazkaixa zeure kontu!

LAGUNAK

Zorionak, lagunak! lagun zaretelako! Hamaika arrazoi zuei zorionak emateko!

ZORIONTZEKO ARGAZKI ZAHARRAK ERAKUSTEKO

kalaputxi2001@gmail.com # whatsapp 635748393

Etxean argazki zahar bat aurkitu duzula...
erakutsiezu mutrikuar guztiei!

KALAPUTXIIn

kalaputxi2001@gmail.com · whatsapp: 635748393

Argazki Zaharrak

Lagun kuadrillia Atxukalen, 1960ko hamarkada hasieran

Petraillan jarritxa: Patxi Agirre, Xabier Manterola eta Jose Mari Osinalde

Kukulumutxu: Jesus Damian Arreitunandia eta Txomin Badiola

ANSORREGI
oinetakoak

erdiko kalea 9
mutriku
943 60 33 42
agerretxo@gmail.com

Joseba Iñaki Eleizgarai
masajista eta osteopatia

Tel: 630 788 059 - Konte kalea 22, Mutriku

FARMAZIA GUARDIAK 2021

2021	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	2021
Urria	3	3	3	1	1	1	1	2	2	2	3	3	3	3	4	4	4	2	2	2	2	1	1	1	4	4	4	4	3	3	3	Urria
Azaroa	1	1	1	1	2	2	2	3	3	3	3	4	4	4	2	2	2	2	1	1	1	4	4	4	4	3	3	3	1	1		Azaroa

EGUNEKO FARMAZIA GUARDIA ZERBITZUA / 9:00 - 22:00

1	Hiart Burgoa	Deba	Astillero kalea 2	943 19 18 12
2	Amaia Zalduegi	Deba	Lersundi kalea 20	943 19 10 55
3	Lon Apraiz	Mutriku	Erdikokale 5	943 60 32 50
4	Lasuen-Elezgarai	Mutriku	Txurruka Tenienteak etorbidea 3	943 19 50 26

GAUEKO FARMAZIA GUARDIA ZERBITZUA / 22:00 - 9:00

Arantzazu Izpizua	Eibar	Ibarkurutze kalea 7	943 20 19 12
-------------------	-------	---------------------	--------------

GABA BELTZA

urriak 28, osteguna

17:00 Liburutegian: Ipuinaren ordua
Zer dago nire armairu barruan?

Lur Usabiagaren eskutik
4 urtetik aurrera

urriak 29, ostirala

Txantxagorri
19:30 Axuri Beltza kalejira eta Talaixako
mamuaeren erreketak
Dantza taldea, Akordeoi taldea, Txistu taldea eta Gazte-
txearen eskutik

urriak 30, larunbata

12:00 Hitzaldi aretoan
Death Kafea, Ainara Etxeartek gidatuta
18:30 Beheko plazan
Umeentzako diskofesta. DJ Kaktus
23:00-01:00 Beheko plazan Dj Rikki

urriak 31, igandea

Txantxagorri

azaroak 1, igandea

Beheko plazan
Hil aurretik... Murala

MENDI IRTEERAK

URRIAK 31

Gipuzkoako helduen 35. ibilaldia Mutrikun

AZAROAK 7

San Tirso

ABENDUAK 12

Debako mendi inguruak

Urte zaharretako bazkaria

Burumendi Mendi Elkarteak

kalaputxi2001@gmail.com

whatsapp 635748393

azaroko aldizkarian

argitaratzeko

azaroaren 5erako

bidali zuen mezuak

ODOLA EMATEA 2021

urriak 22

abenduak 03

18:00etan

anbulatorio zaharrean edo
jakinaraziko den tokian

Gipuzkoako Odol Emateak

HERRI-KROSA

MUTRIKU-DEBA-MUTRIKU

urriak 30, larunbata, 11:00

Inskripzioak: [www. https://www.herrikrosa.eus/](https://www.herrikrosa.eus/)

Antolatzaileak: Talaixa Triathoi taldea eta Mutrikuko Udala

txirritxa
.com

SAR ZAITEZ GURE WEB ORRIAN ETA
AURKI EZAZU PROMOZIO BEREZIAK!

Tel. 946 832 600

Gardotza Industrialdea, 3 > 48710 Berriatua > Bizkaia

Uzuri
RPS 183/12

ELGOIBAR - DEBA

optika audio

DEBA, Ostolaza 7 - Tel. 943 19 21 92

ELGOIBAR, San Frantzisko 21 - Tel. 943740359

Mutrikuko Udala

EGIN ZAITEZ BAZKIDE

MUTRIKUKO KIROLDEGIAN

	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA
9:30	LES MILLS BODYBALANCE	LES MILLS BODYPUMP	SPINNING	LES MILLS BODYSTEP CXWORK	LES MILLS BODYBALANCE
10:30					SPINNING
11:30		16:30			16:30
17:30		YOGA			YOGA
17:45					
18:00					
18:15	LES MILLS BODYBALANCE		LES MILLS BODYPUMP	ZUMBA	LES MILLS BODYSTEP
18:30					
18:45					
19:00					
19:15	ZUMBA	YOGA	TRX SUSPENSION TRAINING	CROSSTRAINING	YOGA
19:30	PANCAFIT		COMBAT		SPINNING
19:45					
20:00					
20:15					
20:30					
20:45					
21:00					

berritasuna

Mutrikuko kiroldegiko bazkideek beste 56 udalerrietako 882 jarduera eta 102 kirol-instalazio baino gehiagotara kostu gehigarririk gabe sartu ahal izango dira Mugiment Kirol Txartelarekin

informazio gehiago:
www.kiroltxartela.eus

Informazio gehiago www.mutriku.eus orrialdean